

TEDENSKA SLIKE

PRILOGA

DOMOVINI

Leto III.

V Ljubljani, dne 16. junija 1927

Štev. 24

S pobočja Jelovice

Marsikdo se je z začudenjem vprašal, ko je bral v časopisih o odkritju novega sokolskega doma, kje neki more biti ta vasica Dražgoše, o kateri najbrže ni slišal še nikoli. In vendar tako ljubka in čedna vasica, kakor jih malo najdemo. Na pobočju temne starke Jelovice, nad ljubkimi, z globokimi dolinami razoranimi griči, ki so razvrščena dobi proti Sv. Joštu, se leskeče v višini 853 m bežna čiste vasice, ki v lepih poletnih dneh kar odseva iz zelenih trat in temnejših smrekovih gozdov. Dražgoše pa so tudi zelo stare, menda so ene izmed najstarejših naselbin v Sloveniji. Preko Dražgoš vodi pot, ki veže Železnike in Kropo, ki sta sicer oddaljeni nad 3 ure, pač pa sta imeli že pred stoletji isto obrt. V kroparski okolici so našli sledi starih rimskih topilnic za topljenje železne rude in pa denar iz l. 200 pred Kristusom. Ker je bila v davnih časih pot preko Dražgoš tudi drugače zelo važna, posebno za ljudi, ki so prihajali iz Italije, po Soški dolini, čez nizek prelaz v Selško in preko Dražgoš v gornje Posavje, v današnji radovljiški okraj, je omenjena vasica nastala gotovo že v davnih časih.

Iz srede preteklega stoletja imamo polno starih zapiskov baš o železarski industriji, ki je bila na pobočju Jelovice. Gorenjec iz gornje Gorenjske bo pri prestopu preko Jamnika, to je hriba nad Kropo, blizu Dražgoš, začudeno pogledal njemu vse tuje zgradbe. Do Jamnika je bil navajen lesenih in zidanih hiš, kritih po večini z deskami, opeko ali slamo, tukaj pa so vsa boljša poslopja krita s škriplom ali ploščicami, kakor jih imenujejo domačini. Najbolj tuji pa so mu kozolci. Dočim so v vsem radovljiškem okraju in sploh po večini Slovenije kozolci, nazvani strogovi, leseni in kriti z deskami ali slamo, imajo v Dražgošah n od tu naprej po vsej Selški in Poljanski dolini, kozolci, katerim pravijo kozli, zidane stebre in so kriti s škriplom. To je gotovo odvisno zopet od vezi v nasprotni smeri, ki je obstojala v omenjenih krajih. Mogoče pa je to ostanek od tukaj naseljenih Nemcev, priseljenih v te kraje za časa Frazinških skofov, ki so imeli v škofjeloški okolici zelo velika posestva. Da so Nemci izdelovali škriplaste ploščice, potrjuje tudi to, ker imenujejo neko manjšo ploščico še dandanes «nemko». V Dražgošah samih menda ni bilo Nemcev, pač pa v okoliških vaseh. O tem pričajo mnogi nemški priimki in pa razna krajevna imena. V nekaterih vaseh ob južnem pobočju Jelovice še danes občujejo stari ljudje medsebojno v čudni mešanici iz slovenščine in nemščine.

Stari Dražgošani so bili, kakor po večini okoličani, rudarji in pa ogljarji. Glasom rudarskega zakona, ki je izšel v sredini šestnajstega stoletja, sta omenjena poklica uživala mnogo ugodnosti in pravic, katerih niso bili deležni ostali državljani. Taka ugodnost je bila, da so bili prosti vojaščine, kar je bilo za tiste čase, ko je moral vojak služiti po deset in še po več let, gotovo veliko vredno. To je bil delni povod, da si je mnogo mladine izbralo poklice, vezane z železarstvom, ki je v tisti dobi posebno cvetelo. Pa tudi veliki gozdovi in bližnji rudniki v Jelovici so bili kakor ustvarjeni

za ogljarje in rudarje. Sredi 19. stoletja je železarstvo v Železnikih in v Kropi pričelo propadati in s tem tudi rudarstvo. Stari rudarji pod Jelovico so izumirali, pač pa so ostali ogljarji. Ko se je z otvoritvijo gorenjske železnice pričela razvijati lesna trgovina in cveteti lesna industrija, so se Dražgošani pričeli baviti z isto, zaslužek je zopet nudila lesa bogata Jelovica, kjer so dobili domačin nekaj gozdov tudi v last. Največ gozdov je ostalo v rokah verskega zaklada, ki je prišel kasneje v državno last. Posamezni lesni trgovci so nakupili les od države in ga oddali Dražgošanom in okoličanom v obdelavo in odvažanje. To pa nudi tudi še dandanes največje dohodke prebivalcem gorenjskih hribovitih krajev, kjer niso posebno ugodna tla za poljedelstvo. V Dražgošah in okolici je tako malo ravnega sveta, da niti za njive ni ravnega prostora in jih imajo v največjih strmih, kjer so na izredno težkem delu. Vse

morajo prekopati, ker je oranje po večini onemogočeno radi strmine. Dolinci se šalijo, češ, da morajo Hribovci, kakor imenujejo prebivalce Dražgoš in okolice, biti posebno previdni pri kopanju krompirja in puljenju repe, da se jim ne kotali v dolino. Dosti bolj pa je razvita živinoreja. Na obsežnih senožetih nakosijo mnogo izbornega planinskega sena. Kmetje rede prav lepo živino, katero oddajajo čez poletje na planine na Jelovico, ki so last raznih občin, ali pa imajo posebne pašniške pavice. Na lepo urejenih planinah, ki so bile tekom zadnjih let precej izboljšane, pasejo na stotine govedine in tudi nekaj konj. Priženejo okoli

Sokolski dom v Dražgošah (853 m nad morjem.)

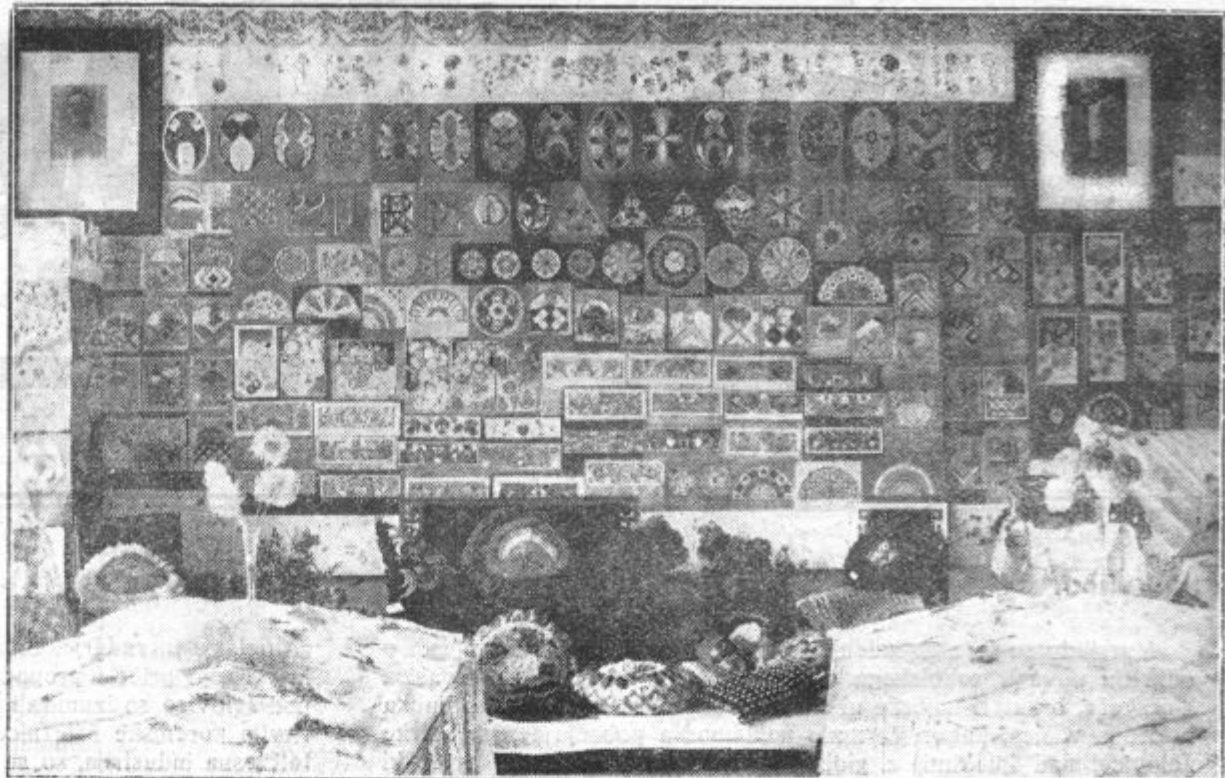
kresa ter pasejo in uživajo prijetno planinsko življenje do sv. Mihaela, v jeseni pa pasejo živino po domačih pašnikih v bližini vasi. Na mnogih planinah pasejo tako zvane jalovce, to je nemolžno živino, na nekaterih pa skoraj samo krave. Iz mleka delajo izboren sir po švicarskem vzorcu, ki je bil lansko leto razstavljen in tudi zelo cenjen na ljubljanskem velesejmu. Planšarstvo in lesna industrija nudijo Dražgošanom lepe dohodke in je v vasi in okolici prav zadovoljivo blagostanje. Dražgošani so kljub veliki oddaljenosti od kulturnih središč zelo napredni in skrbne mnogo za izobrazbo. Imajo svoje izobraževalno društvo, ki prireja mnogo lepih iger, nadalje gasilno društvo in pa tudi Sokola, ki je baš te dni postavil svoje novo gnezdo, sokolski dom, na najvišji točki naše države. Prav tako podjetni kakor so posestniki, pa so tudi delavci, ki so člani in tudi v vodstvu omenjenih društev, poleg tega pa imajo vzorno urejeno zavarovalnico zoper nezgode za vse okoliške delavce.

Izredno lepa lega in krasen razgled v dolino privabi v zadnjem času tudi mnogo izletnikov, ki gredo ali pa se vračajo preko Dražgoš iz par ur oddaljenega Račitovca, kjer je SPD otvorilo udobno klaninsko kočo. Iz in preko Dražgoš, kjer je lahko dobiti dobro prenočišče in ostalo oskrbo, pa imajo izletniki priliko tudi pa druge izlete, preko Jelovce v Sorico, Bohinj itd. Kot posebnost Dražgoš pa je tudi ljubka cerkva, kjer so krasno izdelani oltarji.

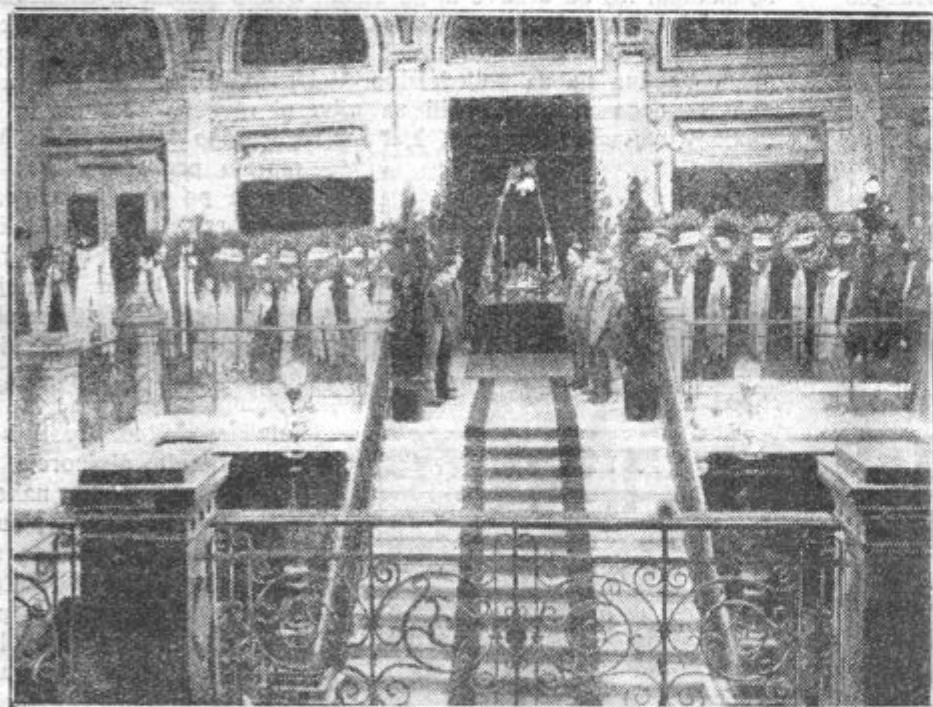
Najprikladnejša zveza z Dražgošami je, ali iz Železnikov, ali pa iz postaje Podnart in preko Jamnika.

Pesnik Ant. Aškerc, ki smo 10. t. m. obhajali 15-let. njegove smrti l. 1912.

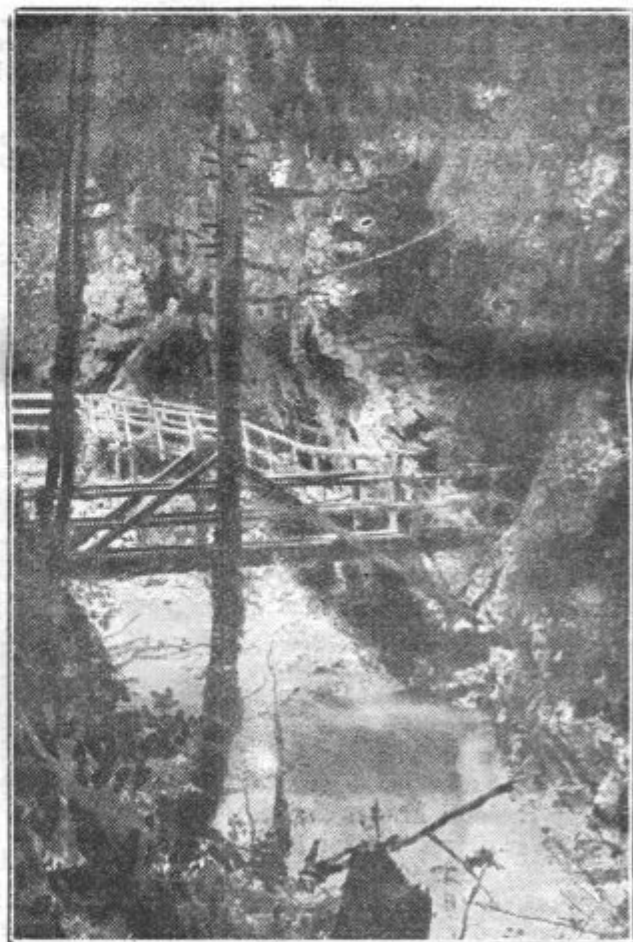
Razstava risb in ročnih del na ženski realni gimnaziji na liceju v Ljubljani.

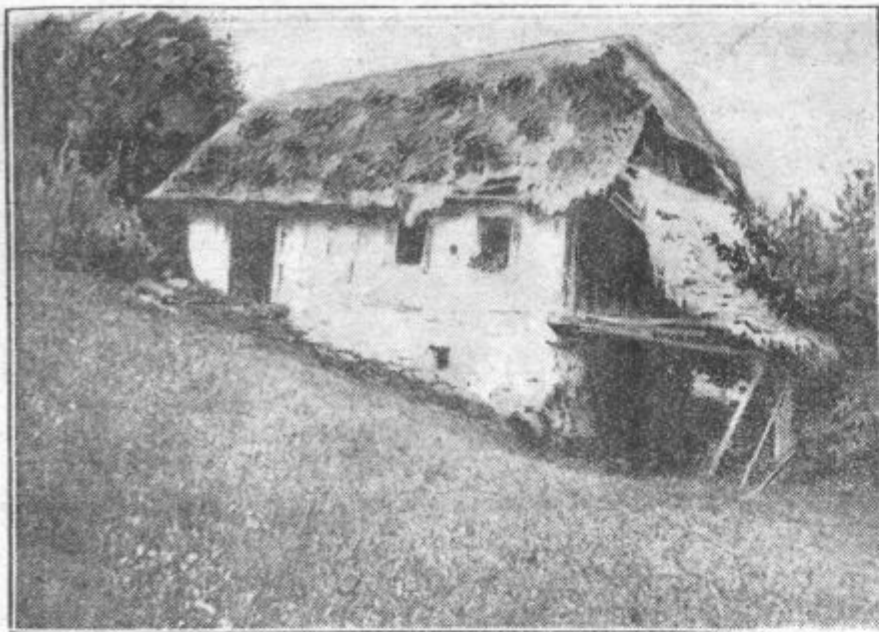
neh vise vencu, napisi naslovov knjig, Narodnem domu v Ljubljani. Ob strani Anton Aškerc na mrtvaškem odru v ki jih je spisal.

Desno:

Predoselj v Kamniški Bistrici, kamor so napravili napredni Kamničani novo pot in mostove ter hodnike, da je mogoče ogledovati to naravno krasoto.

Zastopniki poljskih gospodarskih krogov, ki so prišli v našo državo, da spoznajo naše gospodarske prilike in ožive trgovske vezi med nami in seboj. Na sliki vidimo odlične zastopnike poljskega naroda v družbi naših veljakov in odličnikov, ki so jih pozdravili v Zbornici za trgovino, obrt in industrijo.

Desno:

Ivan Sorčan, nadučitelj v p., je tajnik gasilskega društva v Trbovljah vseh 40 let, kar obstoji. Za izvanredne zasluge ga je članstvo že pred šestimi leti izvolilo za svojega častnega člana.

Levo:

Rojstna hiša pesnika Antona Aškercu pri Sv. Marjeti pri Rimskih Toplicah. Na sliki vidimo hišo v prav bednem stanju, danes je pa sploh več ni, ker se je podrla in je zrasla trava na ruševinah. Pač žalostno, da narod rojstnega doma enega največjih svojih duhov ni mogel ohraniti.

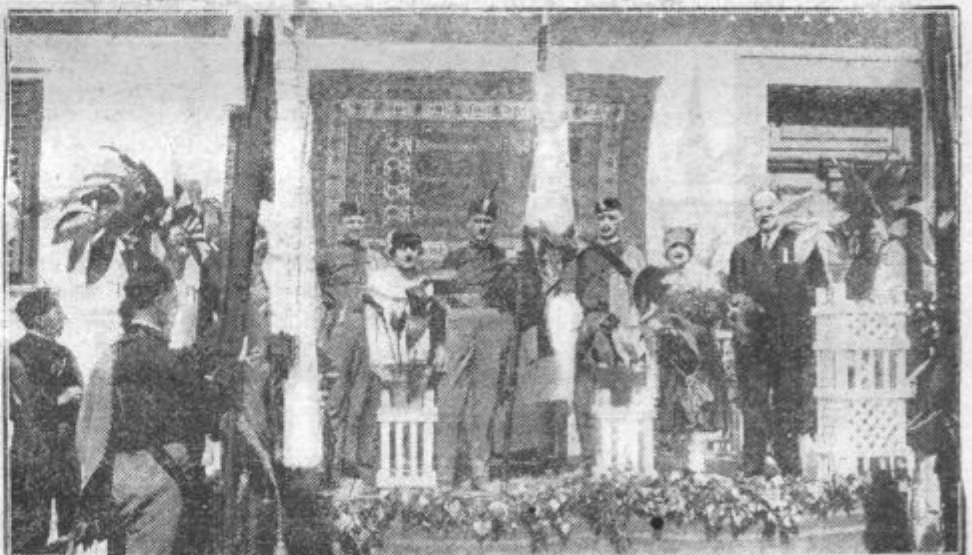
Desno:

Otvoritev novega kolodvorskega poslopja v Bitnju, ki v kratkem izpremeni ime v Žabnico, bližnje bogate in napredne vasi.

Desno:

Slavnostno razvitje sokolskega prapora v Laškem.

Španski kralj Alfonz XIII., ki je te dni obhajal 25 letnico svojega vladanja.

Desno:

Gabrijel Richard, novi konzul francoske republike v Ljubljani in velik prijatelj našega naroda. Ker govori tudi naš jezik, se bo lahko sam poučil o težnjah naših izseljencev v svoji domovini.

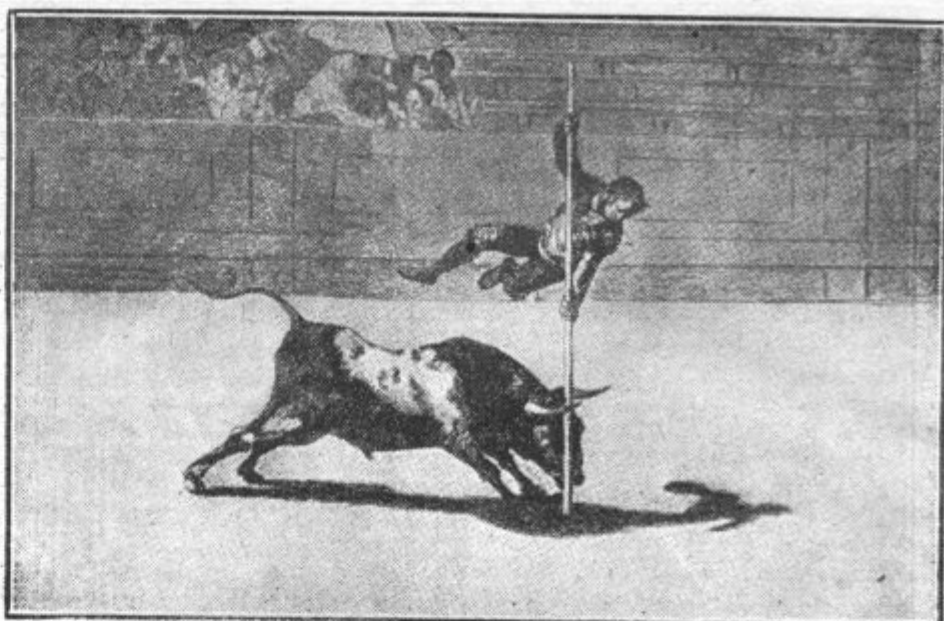
Levo:

Slavnostni spreved pri proslavi 10-letnice majske deklaracije v Žireh.

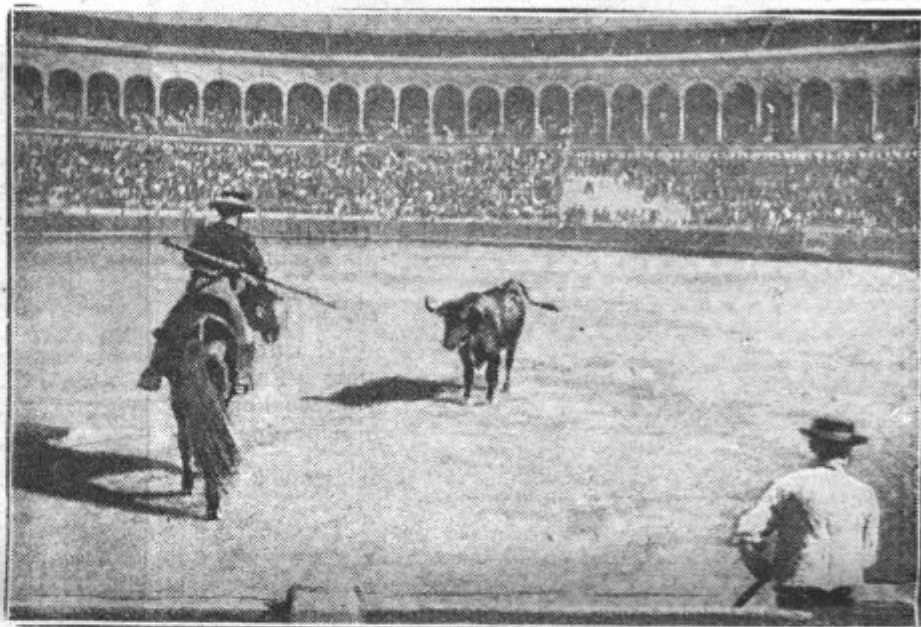
Desno:

Bikoborba, krvoločna zabava v Španiji najbolj klerikalni državi.

Desno:

Bikoborba v areni v Sevilji.

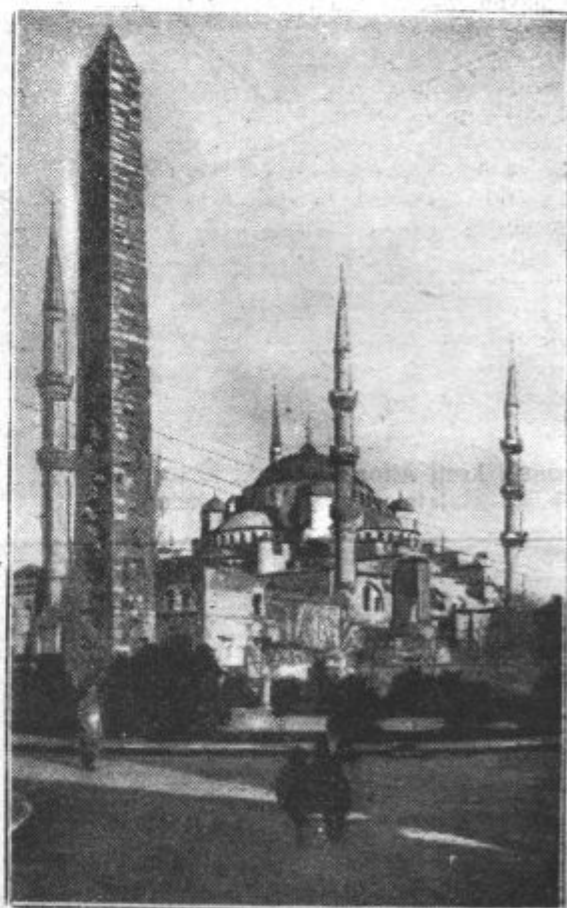
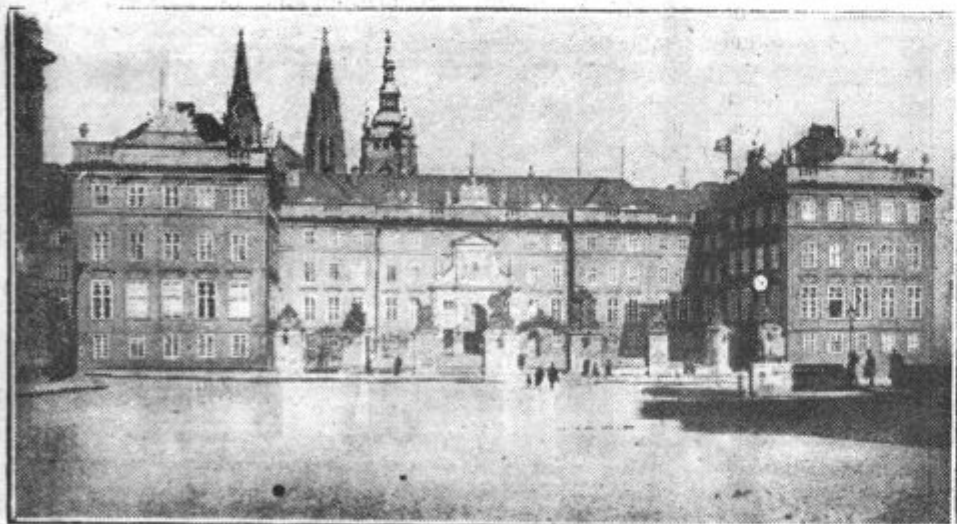

Bikoborec v svoji starošpanski noši.

Bikoborci v svojem nevarnem poklicu večkrat zaslužijo velikanske vsote.

Spodaj:

Grad čeških kraljev na Hradčanih v Pragi, kjer sedaj stanuje prezident češke republike.

Džamija, turška cerkev sultana Ahmeda v Carigradu in ogromen obelisk pred njo.

Levo:

Hajdar Paša ali Skutari, predmestje Carigrada na maloazijski strani